

EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ (EFRR)

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) jedan je od glavnih instrumenata europske kohezijske politike. Osnovan je 1975. kako bi se doprinijelo smanjenju razlika u stupnju razvijenosti europskih regija te poboljšanju životnog standarda u regijama koje su u najnepovoljnijem položaju. Posebno je usmjeren na regije koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti te otočne, pogranične i planinske regije.

PRAVNA OSNOVA

Članci od 174. do 178. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

CILJEVI

Člankom 176. UFEU-a određuje se da EFRR služi kao podrška u ispravljanju glavnih regionalnih nejednakosti u Europskoj uniji. Fond taj cilj postiže pružanjem podrške:

- razvoju i strukturnoj prilagodbi regija koje zaostaju u razvoju;
- preobrazbi industrijskih regija u nazadovanju.

Pravila za EFRR u razdoblju 2021.–2027. utvrđena su u:

- Uredbi o EFRR-u i Kohezijskom fondu;
- Uredbi o posebnim odredbama za cilj europske teritorijalne suradnje (Interreg).

EFRR ima dva glavna cilja:

- ulaganje za rast i zapošljavanje — jača se tržište rada i regionalna gospodarstva;
- europska teritorijalna suradnja, u cilju jačanja prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje unutar EU-a.

Sredstva namijenjena prvom cilju dodjeljuju se trima različitim kategorijama regija:

- razvijenijim regijama, čiji je BDP po stanovniku veći od 100 % prosjeka EU-a;
- tranzicijskim regijama čiji je BDP po stanovniku između 75 % i 100 % prosjeka EU-a;
- manje razvijenim regijama, čiji je BDP po stanovniku manji od 75 % prosjeka EU-a.

Detalji namijene i buduće upotrebe fondova EFRR-a određeni su partnerskim sporazumima, tj. sporazumima između Komisije i svake države članice o načinu upotrebe fondova, koji su osnovani uz pomoć regionalnih i socijalnih partnera.

Opći okvir za pružanje i provedbu EFRR-a utvrđen je u Uredbi o zajedničkim odredbama, koja obuhvaća nekoliko drugih fondova EU-a i utvrđuje posebne ciljeve i opsege moguće potpore.

TEMATSKA KONCENTRACIJA

Tijekom razdoblja 2021.–2027. kohezijska politika ima pet političkih ciljeva (PC) za EFRR, ESF+ i Kohezijski fond:

- pametnija Europa — inovativna i pametna gospodarska preobrazba (PC1);
- zelenija niskougljična Europa (PC2);
- povezanija Europa – mobilnost i regionalna povezanost ICT-a (PC3);
- Europa s istaknutijom socijalnom komponentom — provedba europskog stupa socijalnih prava (PC4);
- Europa bliža građanima — održiv i integriran razvoj urbanih, ruralnih i obalnih područja putem lokalnih inicijativa (PC5).

Svaka regija i država članica moraju najmanje 30 % svojih dodijeljenih sredstava iz EFRR-a usmjeriti na PC2, odnosno prijelaz na zeleno, niskougljično gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika i otpornu Europu. Osim toga, sve regije i države članice moraju, prema stupnju svog prosperiteta, sredstva iz EFRR-a usmjeriti na PC1, to jest konkurentniju i pametniju Europu. Ta će se sredstva raspodijeliti na sljedeći način:

- Slabije razvijene regije ili države članice moraju namijeniti najmanje 25 % za PC1.
- Tranzicijske regije ili države članice moraju namijeniti najmanje 40 % za PC1.
- Razvijenije regije ili države članice moraju namijeniti najmanje 85 % svojih dodijeljenih sredstava za PC1 i PC2.

EFRR također pruža potporu održivom urbanom razvoju. U razdoblju 2021.–2027. najmanje 8 % sredstava EFRR-a (na nacionalnoj razini) bit će namijenjeno održivom urbanom razvoju i stvaranju Europske urbane inicijative, kojom se urbanim područjima omogućuje eksperimentiranje s inovativnim rješenjima za urbane izazove.

Kohezijskom politikom uveden je i popis aktivnosti koje ne primaju financijska sredstva iz EFRR-a. On uključuje razgradnju ili izgradnju nuklearnih elektrana, infrastrukturu zračnih luka (osim u najudaljenijim regijama), neke operacije gospodarenja otpadom (npr. odlagališta otpada) i potporu duhanskoj industriji.

PRORAČUN I FINACIJSKA PRAVILA

Tijekom programskog razdoblja 2021.–2027. Europska je unija za svoju kohezijsku politiku dodijelila više od 392 milijardi EUR, dok je EFRR-u dodijeljeno približno 226 milijardi EUR. To uključuje 9 milijarde EUR za europsku teritorijalnu suradnju i 1,9 milijardi EUR posebne dodjele sredstava za najudaljenije i slabo naseljene regije.

Manje razvijene regije moći će profitirati od stope sufinanciranja u iznosu od 85 % troškova projekta. Stope sufinanciranja za tranzicijske regije i razvijenije regije iznosit će do 60 % odnosno 50 %.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Europski parlament u pripremi novog zakonodavstva koje se tiče strukturnih i investicijskih fondova ima jednako važnu ulogu kao Vijeće. Uredba o EFRR-u i Kohezijskom fondu za razdoblje 2021.–2027. bila je podložna redovnom zakonodavnom postupku u kojem Parlament ima puno pravo predložiti promjene. Tijekom pregovora o kohezijskoj politici EU-a za razdoblje 2021.–2027. Europski parlament je uspio povećati razinu sufinanciranja za projekte i poboljšati fleksibilnost u primjeni pravila. Uz to, ojačao je potporu EFRR-a za gradove i integrirane urbane politike.

Više informacija o toj temi dostupno je na internetskim stranicama [Odbora za regionalni razvoj](#).

Kelly Schwarz
10/2023

